

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ

DIE GHIEGAIDOU

ديقچادو

Հրատարակության Գահիրէի Հ.Բ.Մ.Ի

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

ՊԱՍԿԻ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԵԱՆ ՆԿԵՂԵՑԻՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԵՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԿԵՆԱՑՆ ՅԱԽԻՏԵՆՆԻՑ
ՏԼԻՐ ՍՈՒՐԸ ԳՐԻԳՈՐ

Խճանկար՝ Գահիրէի «Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ»
Մայր Տոմարին արհամարհան սուտղ դրան վերէն:

Լուսանկար՝ Շահի, Լուսաւորեանքի:

STEFAN

Քաղցրաբեք
Պաշտամարտք Գաֆիթի
Հաղթական Բարեգլծական Ընդհանուր Միություն
Հեռ. 5010036

DEGEGADOU

Periodical
Published by
Armenian General Benevolent Union - Cairo
Tel. 5919636

دعجكادو

نشرة دورية
جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة
ت : ٥٩١٩٦٣٦

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԱԳԻՐ*Տիգրան Գեորգեան***ԳԵՂԱՐՈՒՆԵՍՏԱԿԱՆ ՁԵՆԱԽՈՐՈՒՄ***Շահէ Լուսարարեան***ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԾԱՐՈՒԱԾՔ***Մանուէլ Գրիգորեան***ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ***Nubar Printing House**Թիի 18 Նոր Շրջան**ՅՈՒՆՈՒՄ 2001***ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ**

Հայոց Եկեղեցին <i>Մաղաքիս Արք. Օրմանեան</i>	1
Դէպի Հազարամեակներ... <i>Պատրաստեց Տ.Գ.</i>	2
1700-ամեակի Պատգամը <i>Արամ Ա. Կաթողիկոս</i>	8
Ժամանակագրութիւն 1700-ամեակի սոցալատարութիւններուն <i>«Տ.»</i>	9
ՀԲԸՄ-Գաֆիթ, «Սաթենիկ Ծ. Չազըր» Հիմնադրամի տարեկան նուիրատուութիւնը Քամալարանական կարիքատու ուսանողներուն	10
Լատինագէտ Վարդապետը պարզնատրուած <i>Տ.Գ.</i>	11
Ծափէն Խաչատրեանի արուեստաբանական քասախօսութիւններու շարքը՝ Աղեքսանդրիա եւ Գաֆիթ	12
Ծնորհանդէս «Սարեան եւ Եգիպտոսը» գեղարուեստական ճատորներուն <i>«Տ.»</i>	12
Պատկերափունջ արուեստաբան Ծ. Խաչատրեանի այցելութենէն	13
Հանդիպում Համահայկական Խաղերու Համաշխարհային Կոմիտէի Նախագահին Ռեա <i>«Տ.»</i>	14
ՀԲԸՄ-Գաֆիթ, «Սաթենիկ Ծ. Չազըր» Մշակութային եւ Վարչական Կեդրոնը՝ լատակագիծերով	15
ՀԲԸՄ-Գաֆիթ, «Սաթենիկ Ծ. Չազըր» Առողջապահական Հոգատարութեան ծրագրին առաջին տարուան վիճակագրական ամփոփ տուեալներ	18
Լոսեր	19
Անդամական	20
Միշ 75-ամեակ «Սաթենիկ Ծ. Չազըր» Հիմնադրամի ճրատարակութիւններ	

الناشر: جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة - ١٥ ش عماد الدين القاهرة

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՅԻՆ

ԾԱԳՈՒՄԸ, ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ, ՆՈՒԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մասնավոր եկեղեցիներու վերաբերող եղելություններ անթափանցելի վարագործի մը ներքե ծածկուած են:

Հայոց Եկեղեցւոյն նախնական ասանդութիւնը իրեն սկզբնական հիմնադիրներ կը ճանչնայ Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս առաքեալները՝ զորս Առաքին Լուսաւորիչը Հայոց կ'անուանէ, անոնց գերեզմաններն ալ՝ իբրեւ նուիրական սրբավայրեր կը յարգէ եւ կը պահպանէ Արտագի եւ Աղբակի վանքերուն մէջ, որոնք Հայաստանի հարաւ-արեւելեան կողմը կը գտնուին:

Առաքելութեան կնիքը՝ զոր Հայոց Եկեղեցին իրեն սեփականած եւ իրացուցած է եւ ամէն պաշտօնական գրութեանց մէջ համարձակօրէն հռչակած, մէկ կողմէ կը հաստատէ անոր սկզբնական եւ նախնական ծագումը, միւս կողմէ կը հաւաստէ անոր ուղղակի ինքնուրոյն սկզբնավորութիւնը՝ առանց ուրիշ հնագոյն եկեղեցիի մը գործակցութեան:

Առաքելական ծագումը՝ որ քրիստոնէայ եկեղեցիներէ իբր պայման կը պահանջուի, որպէսզի Քրիստոսի՝ Եկեղեցւոյ Երկնաւոր Հիմնադիրին հետ միացեալ եւ կապակցեալ ըլլալին հաստատուի, երկու տեսակ է. մէկը ուղղակի ծագումն է, երբ եկեղեցին առաքելի մը քարոզութեամբ սկսած է, միւսը անուղղակի սկսած է, երբ ծագումը յառաջ եկած է առաքելներէ հաստատուած ուրիշ եկեղեցիի մը միջնորդութեամբ, ըստ այնմ՝ Հայոց Եկեղեցին ամենայն իրաւամբ կրնայ հռչակել եւ իրեն սեփականել ուղղակի առաքելական ծագումը:

Ժամանակագրութիւնը՝ Ս. Թադէոս առաքելին քարոզութեանց ութ տարի միջոց կը վերագրէ, 35-43 թթ., եւ տասնվեց տարի ալ՝ Ս. Բարթողիմէոս առաքելին քարոզութեանց, 44-60 թթ.:

Քրիստոնէութիւնը՝ Հայաստանի մէջ տիրող դարձաւ Դ. դարուն սկիզբը, 301-ին, իսկ անկէ առաջ միշտ հալածանքներու ենթարկուած էր:

Առաջին երեք դարերուն՝ Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան գոյութիւնն ու զարգացումը հաստատող յիշատակներէն պէտք է ներկայացնել այն ասանդութիւնը՝ որ Արտագի աթոռին վրայ եօթը եպիսկոպոսներու անունը կու տայ. ուրիշ ասանդութիւնը մը՝ Սիւնեաց աթոռին վրայ ութ եպիսկոպոսներ կը յիշէ:

Հայոց Եկեղեցին իր Տօնացոյցին եւ Յայտարարքին մէջ ունի առաքելական դարերու նախատեսուած շատ մարտիրոսներու անուններ:

առաջին յիշատակուածն է Ս. Սանդուխտ արքայագուն իշխանութիւն, Ս. Զարմանդուխտ ազնուագգի տիկինը, Ս. Սամուէլ եւ Ս. Իսրայէլ նախարարը, Ս. Թադէոս առաքելին հետ նախատեսուած Հազար վկաները:

Ս. Բարթողիմէոսի հետ նախատեսուած կը յիշուին՝ Ս. Ոգոմի արքայագարմ իշխանութիւն, Ս. Տերենտիոս զօրավարը, Առաքելին աշակերտած երեք կոյսերը:

Գրեթէ վայրկեմապէս, Դ. դարուն սկիզբը, Հայաստանի քրիստոնէութեան դառնալը՝ հնար չէ ուրիշ կերպով մեկնել, բայց եթէ քրիստոնէական տարրի մը առաջնորդէ գոյութիւն ունեցած ըլլալը ընդունելով:

Քրիստոնէութեան Հայաստանի մէջ տիրող կրօնք հռչակուելուն թուական ընդունուած է 301 տարին՝ երբ, աշխարհի մէջ առաջինն ըլլալով, թագաւորը, թագաւորական գերդաստանը, նախարարները, բանակն ու ժողովուրդը քրիստոնէութեան դարձան, եւ քրիստոնէութիւնը պաշտօնական կրօնք հռչակուեցաւ:

Այդ հրաշալի դարձին գլուխն ու մոր առաքելը եղաւ Գրիգոր Պարթեւ, զոր հայերը Լուսաւորիչ անունով պատուած են, որովհետեւ Աւետարանի լոյսով լուսաւորեց հայ ազգը: Տրդատ թագաւորն ալ պէտք է ճանչնալ իբր Գրիգորի գործակից:

Ս. Գրիգոր Հայոց Եկեղեցւոյ գլուխ ըլլալու կոչուեցաւ թագաւորին եւ ազգին կողմէ, իսկ եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը ստացաւ Կապադովկիոյ Ղեւոնդիոս արքեպիսկոպոսին ձեռքէն՝ 302 թ.:

Ան Հայ Եկեղեցին կառավարեց քառորդ դար, չորս հարիւրի չափ եպիսկոպոսական եւ արքեպիսկոպոսական վիճակներ սահմանեց Հայաստանի եւ անոր յարակից երկիրներու հոգեւորական վարչութեան համար. վախճանեցաւ 325 թ.:

Հայրապետին եւ թագաւորին ջանքերուն հակառակ, Հայաստանի անքերի քրիստոնէանալը բացառութիւններ ունեցաւ, եւ հեթանոսական պաշտամունքը աստ եւ անդ ծածկուած մնացին, բոլորովին չանհետացան:

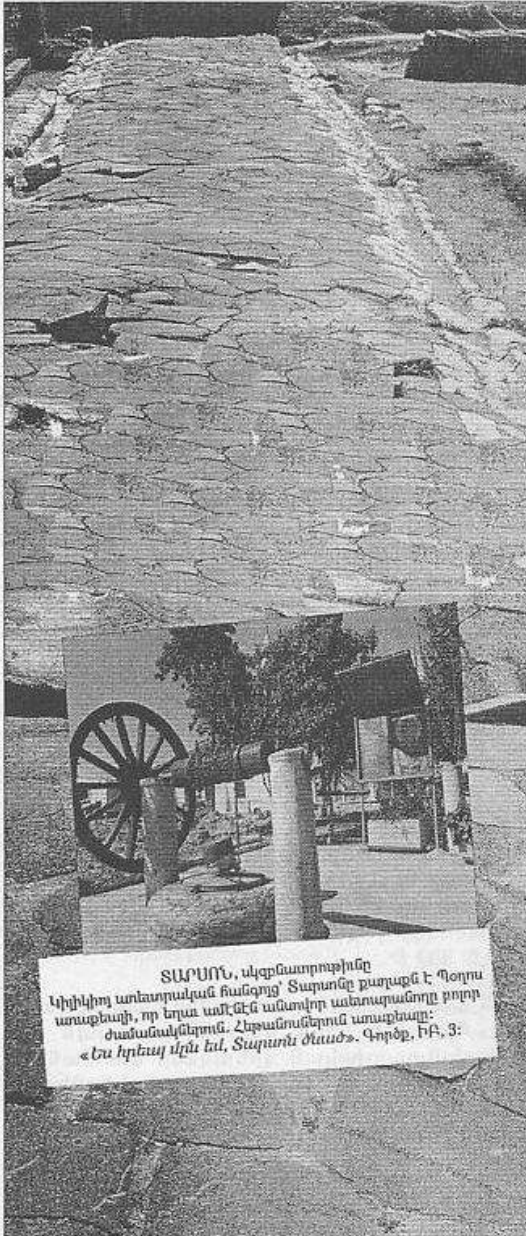
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐԲ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

(Քաղաւածաբար ներկայացուած՝ հեղինակին «Հայոց Եկեղեցին» հատորին (Բ,Գ,Դ,Ե,Զ.) գլուխներէն):

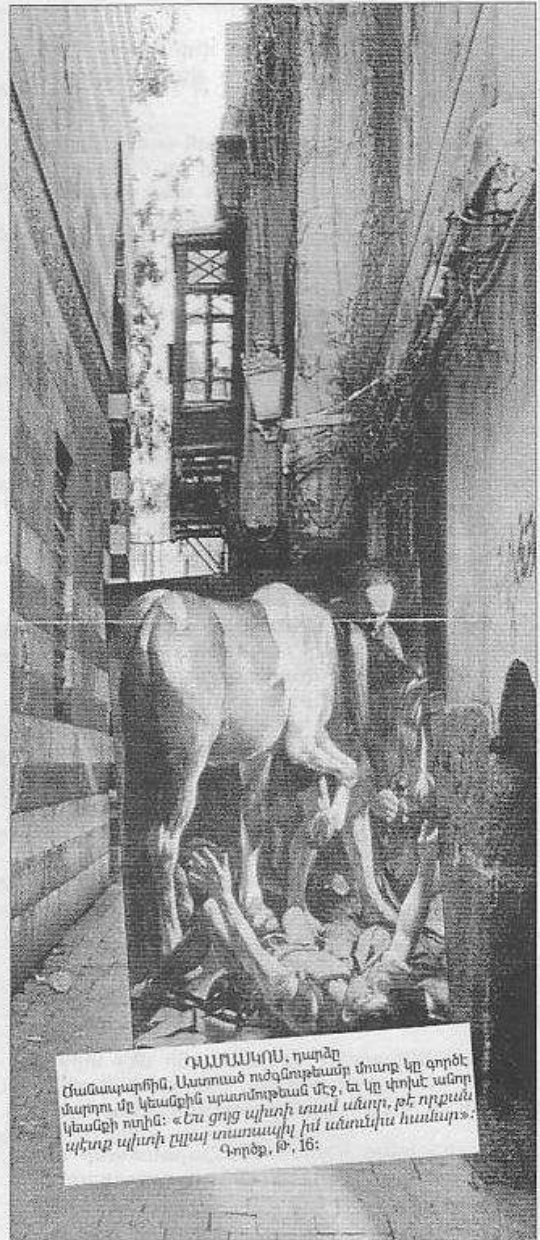

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ... ԱԻԵՏԱՐԱՆԵԼՈՒ ՈՒՂԻՆ՝ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՏԱՐՍՈՆԷՆ

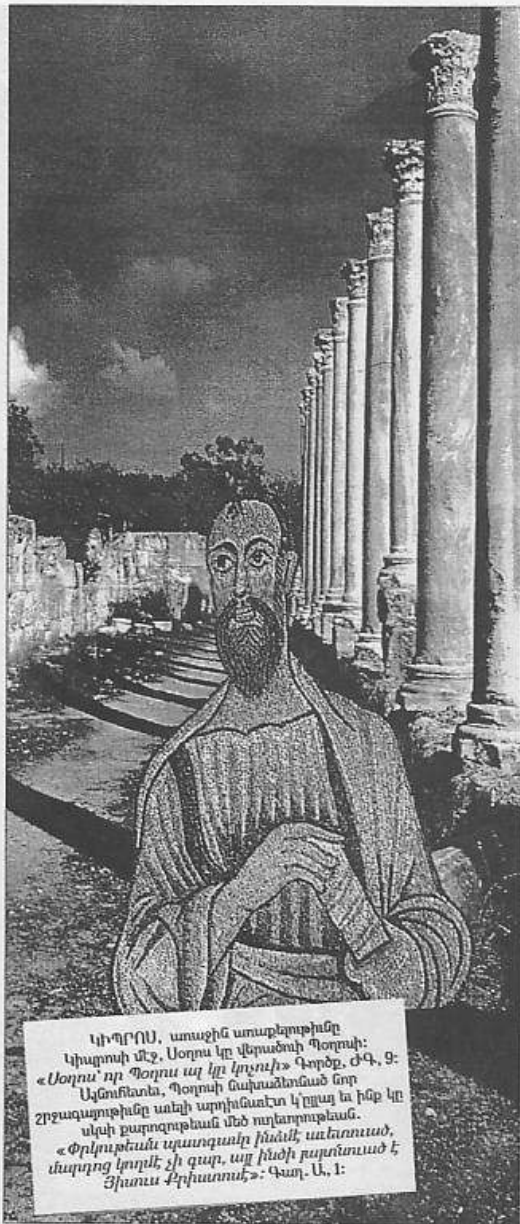
ՏԱՐՍՈՆ, սկզբնաղբյուրներ
Կիլիկիոյ արևարակաւ հանգոյց՝ Տարսուրը քաղաքն է՝ Պօղոս
արտաբնայի, որ եղաւ ամենէն անաւոր անաւարանողը բոլոր
ժամանակներուն. Հեթանոսներուն ատաքնալը:
«Եւ հիշեալ վրն եւ, Տարսուրն ծաած». Գործք, ԻԲ, 3:

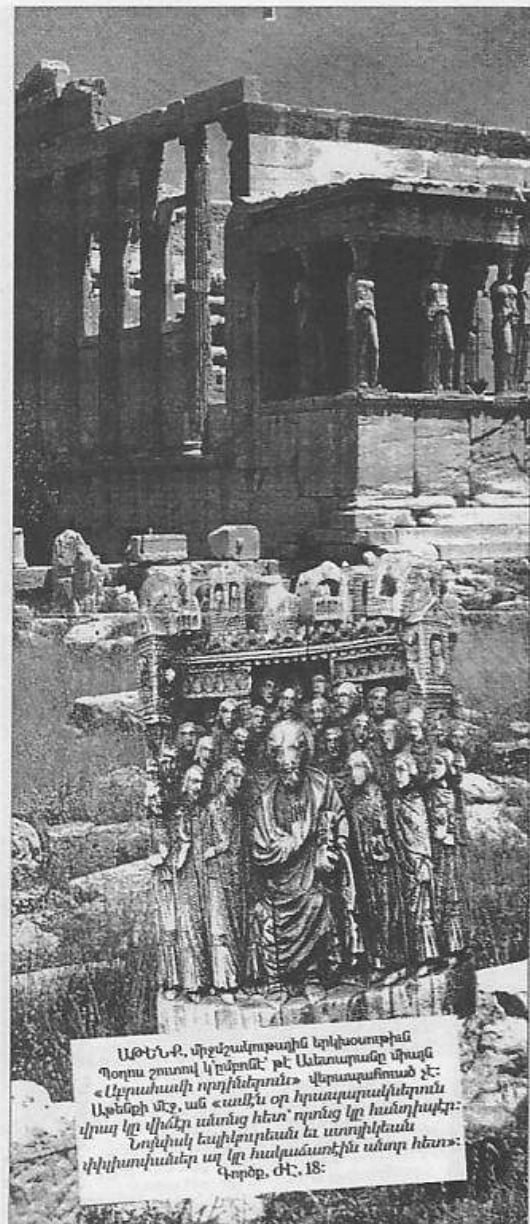
ԴԱՄԱՍԿՈՍ, դարձը
Շահապարհին, Աստուած ուժգնութեամբ մուտք կը գործէ
մարդու մը կեանքին արամութեան մէջ, եւ կը փոխէ անոր
կեանքի ոտին: «Եւ ցոյց պիտի տաւ անոր, թէ որքան
պէտք պիտի ըլլայ տառապիլ իմ սմունքու համար»: Գործք, ԻԲ, 16:

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ...

ԿԻՊՐՈՍ, առաջին առաքելությունը
Կիպրոսի մեջ, Ստրոն և Կերամոսի Պողոսի:
«Ստրոն ու Պողոս ալ ևր կրօնի» Գործք. ԺԳ, 9:
Այնուհետև, Պողոսի նախածնունդն նոր
շրջապատները սանկ արդիւնաւոր կ'ըլլայ եւ ինք կը
սկսի քարոզութեան մեծ ուղեւորութեան.
«Փրկութեան պատգամը ինձմէ, աւելուած,
մաքրոց կողմէ չի գար, ալ ինձի բարեւուած է
Յիսուս Հրկառուէ»։ Գաղ. Ա, 1:

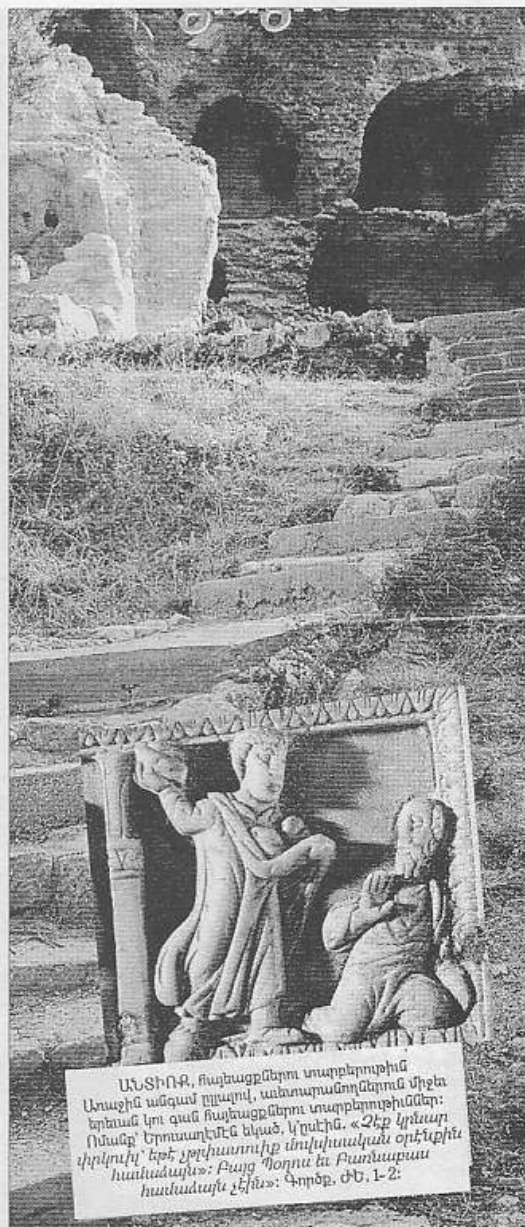
ԱԹԵՆՔ, միջնադարեան երկնայեան
Պողոս շուտով կ'ընթերցէ՝ թէ Անտարանը միայն
«Արամիսի որդիներուն» վերաբարձրած չէ:
Աթենքի մեջ, ահ «աւելն օր կրօնապարսկներուն
վրայ ևր վիճելի անոնց հետ» որոնց կը համոզիւի:
Նոյնիսկ եպիսկոպոսն եւ ստոյնիւն
փիլիսոփաներ ալ ևր համաձայնէին անոր հետ»:
Գործք. ԺԷ, 18:

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ...

ԿՈՐՆԹՈՍ, անտաքաներու դժապոյտին
Կորնթոսի բարոյ հասարակութեան
ապագանութեան մէջ, Պօղոս Եկեղեցի կը հիմնէ,
բայց «հրեաները կ'ընդդիմանային իրեն եւ կը
նախատէին պիւրը»:
Գործք, ԺԸ, 5:

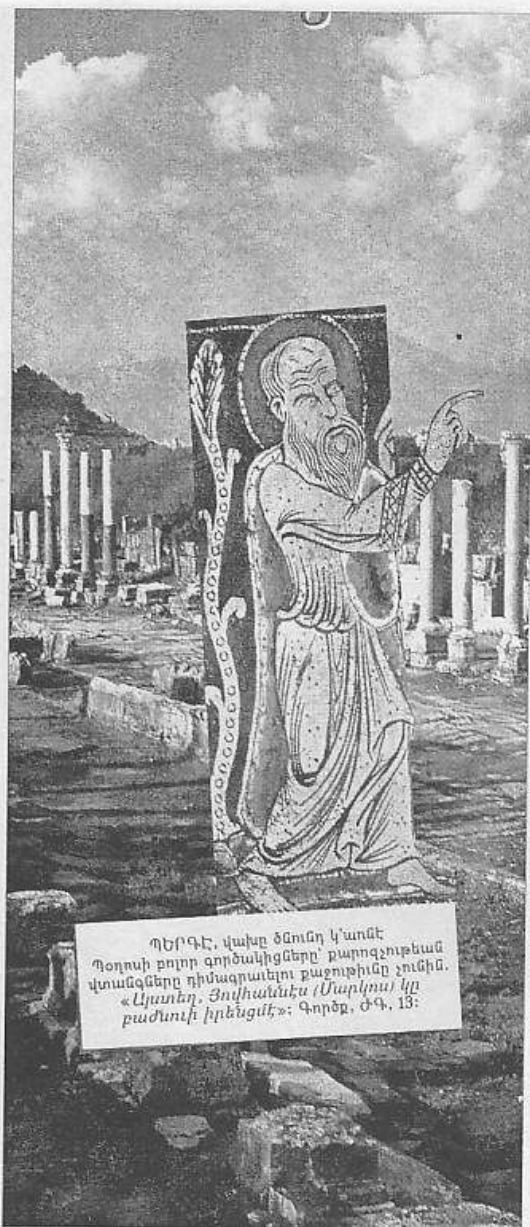

ԱՆՏԻՈԿ, հայեացքներու տարբերութիւն
Առաջին անգամ լլալով, անտաքանողներուն միջեւ
երեսն կու գան հայեացքներու տարբերութիւններ:
Ոմանք՝ Երուսաղէմէն եկած, կ'ըսէին, «Չէք կրնար
փրկուիլ» եթէ չլրիաւորուիք մովսիսական օրէնքին
համեմատը: Բայց Պօղոս եւ Բարնաբաս
հաւանական չէին»: Գործք, ԺԾ, 1-2:

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ...

ՊԵՐԳԷ, վախճանող կ'անձ
Պողոսի բոլոր գործակիցները՝ քարոզչության
վտանգները դիմագրավելու բաշտիկինը չունին.
«Այստեղ, Յովհաննէս (Մարկոս) կը
բաժնուի իրենցմէ»: Գործք, ԺԳ, 13:

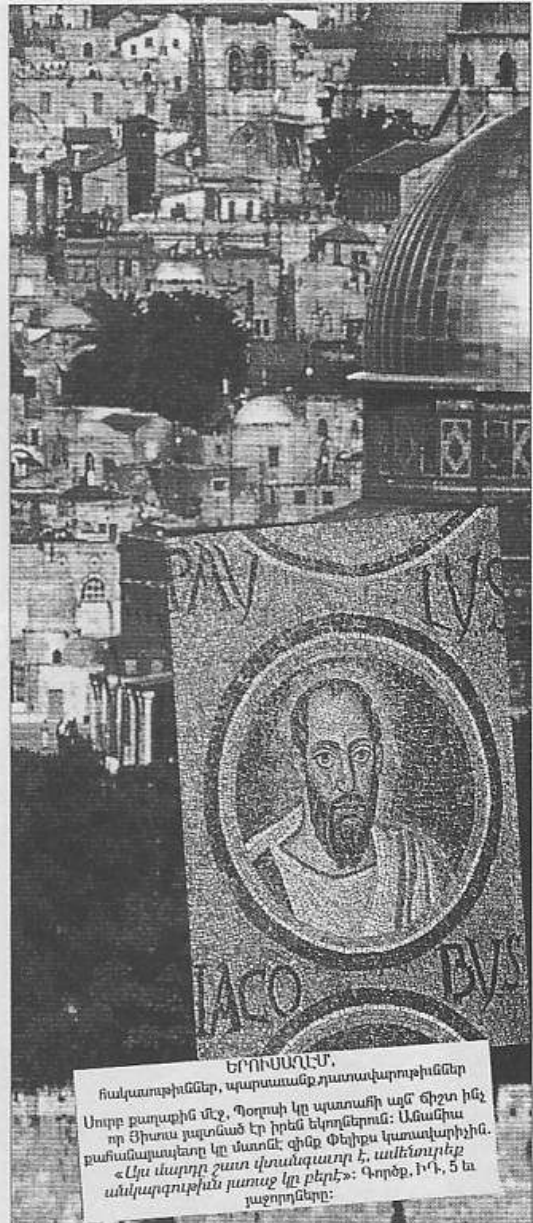
ԵՓԵՍՈՍ, երբ քաակին կը դաշխ
Քաղաքին առետրականները՝ վնաս կրելու ահէն
երկիւղած, դէմ կ'ելլեն Պողոսի.
«Դեմետրիոս անունով արծաթագործ մը
կ'ըսէ, վտանգ կա՛ր որ մեր արուեստը վնաս
կրէ»: Գործք, ԺԺ, 24 եւ յաջորդները:

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ...

ՏՐՈՎԱՌԱ, հրաշքներ
Բարոզություն սկիզբը՝ յայտարար նշաններով եւ
հրաշքներով բացայայտուած է. Տրովադայի մէջ,
մինչ Պողոս կը քարոզէր՝ «Եւտիքոս անունով
սպառանի մը վար կ'իյնայ երկրորդ
դատիկունէն եւ մեռած կը վերցնեն պիսը:
Սակայն, Պողոս կ'ըսէ. «Մի վրդովի՛ք.
Եւտիքոս ողջ է»: Գործք, Ի, 9:

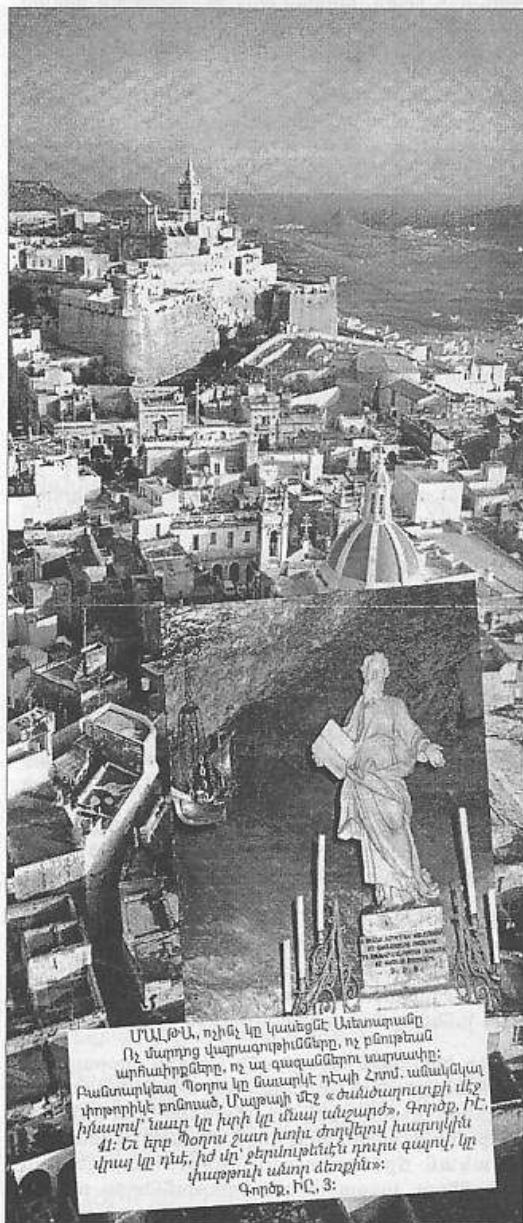

ԵՐՈՍՈՒՆՄ.
Բազմաթիւներ, պարտաւանդաւորութիւններ
Սուրբ քաղաքին մէջ, Պողոսի կը սպառանի այն ճիշտ ինչ
որ Յիսուս յաւտնած էր իրեն եկողներուն: Անանիա
քահանայապետը կը մատնէ զինք Փեղիս կատարիչին.
«Այս մարդը շատ վնասագաւոր է, ամենորէք
անկարգութիւն յատուց կը բերէ»: Գործք, Ի, 5 եւ
յաջորդները:

ԴԷՊԻ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆԵՐ...

Պատրաստուած՝ Բետեղոսյան
CALENDARIO SALESIANO GIUBILARE-ի
Տ.Գ.

1700-ԱՄԵԱԿԻ ՊԱՏԳԱՄԸ

Եկայք շինեսցուք սուրբ պիտրանն լուսոյ, քանկի ի սմա ծագեաց մեկ լոյս ի Հայաստան աշխարհի:

Է. դարու Հայ Եկեղեցւոյ մեծ հայրապետներէն՝ Սահակ Զորպորեցի Կաթողիկոս, այս պարզ՝ սակայն խորիմաստ բառերով կը բնորոշէ Հայ Եկեղեցւոյ առանցքային կարեւորութիւնը հայ կեանքէն ներս, եւ կոչ կ'ուղիէ իր ժողովուրդին, ըսելով՝ եկէք շինենք լոյսի այս խորանը, որովհետեւ այս աստուածահիմն տաճարէն ծագեցաւ լոյսը Հայաստան աշխարհի մէջ:

Արդարեւ, Հայաստան աշխարհի մէջ ծագած, մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ թափանցած, ապա 301 թ. Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եւ Տրդատ թագաւորի միացեալ ճիգերով պետական կրօն հռչակուած, դարեր շարունակ հայ ժողովուրդին կեանքը հոգեմտաւոր արժէքներով պայծառակերպած քրիստոնէական հաւատքի 1700-ամեակն է, որ մեր եկեղեցին ու ժողովուրդը կը պատրաստուին ճշելու համազգային տարողութեամբ:

Կարեւոր ամեակներ, պատմական դէպքեր, ճշանակալից երեւոյթներ ու դարձակէտային հանգրուաններ գիտակցօրէն արժեւորելու համար՝ անհրաժեշտ է հոգեպէս պատրաստուիլ:

Ահաւասիկ այդ հոգեկան պատրաստութեան ընթացքին մէջ կը գտնուին մեր եկեղեցին եւ մեր ժողովուրդը, որպէսզի՝ որպէս մէկ ազգ ու մէկ եկեղեցի, որպէս մէկ հայութիւն ու մէկ հայրենիք, մեր կեանքին մէջ արժեւորենք 1700-ամեակը իր խորհուրդով ու պատգամով:

Պէտք է պատրաստուիլ 1700-ամեակի մեծ դէպքին պանծացման:

Պէտք է պատրաստուիլ՝ գիտնալու համար, թէ ինչ պատահեցաւ 301 թ., թէ քրիստոնէութեան պետականացումը ինչ անդրադարձ ունեցաւ մեր պատմութեան ընթացքին, մեր ժողովուրդի ճակատագրին վրայ:

Պէտք է պատրաստուիլ՝ գիտնալու համար, թէ 1700 տարիներ մեր հայրապետները, մեր մահատակները, մեր սուրբերը, մեր ժողովուրդի զաւակները իրենց աղօթքով ու արիւնով, իրենց հոգեմտաւոր ստեղծագործութեամբ, քրիստոնէական հաւատքը պահեցին ու պաշտպանեցին՝ զայն կտակելով մեզի, որպէս մեր ժողովուրդի գերագոյն գանձը:

1700-ամեակը պէտք է արժեւորել եւ ոչ թէ սոսկ ճշել:

Սովորական դէպքի մը սովորական տարեդարձը չէ՝ որ պիտի կատարենք, այլ մեր պատմու-

թեան նոր խորք, հունաւորում ու նպատակ տուած եզակի դէպքի մը արժեւորումը պիտի կատարենք 2001 թ.:

Արժեւորում՝ կ'ենթադրէ իրապաշտ ու քննական մօտեցումով քննարկում:

Արժեւորում կը ճշանակէ՝ համարատուութեան ոգիով դէպքերու ու երեւոյթներու վերլուծում:

Արժեւորում կ'ենթադրէ՝ 1700 տարիներ առաջ տեղի ունեցած դէպքի մը այսօրուան մեր կեանքին մէջ ներկայացուցած կարեւորութեան յայտնաբերումը:

1700 տարիներու հաւատքով ու վկայութեամբ, ստեղծագործութեամբ ու մահատակութեամբ հարուստ մեր եկեղեցին ո՞ր է այսօր մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ:

Մեր եկեղեցին որքանո՞վ հաւատարիմ է իր արմատներուն, իր ասանդութիւններուն, իր ինքնութեան, իր կոչումին:

Որքանո՞վ մեր եկեղեցին այսօր ինքզինք որպէս հաւատքի առաքելութիւն ու ժողովրդամուէր ծառայութիւն կ'արժեւորէ մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ:

1700-ամեակը սոսկ յիշելու առիթ մը պէտք չէ դառնայ, այլ նաեւ իւրաքանչիւր հայուն համար ինքնայիշեցումի առիթ մը, թէ ո՞ր է մեր եկեղեցին այսօր, թէ ո՞ր եմք մենք՝ անհատաբար թէ հաւաքաբար, յարաբերաբար մեր եկեղեցւոյ:

Պէտք չէ այլեւս ծրագիրներ մշակենք 1700-ամեակի մասին, պէտք է պատրաստուած ծրագիրներ գործի վերածենք:

Այս բոլորէն անդին՝ 1700-ամեակը պէտք չէ ըմբռնենք հանդիսութիւններու եւ ձեռնարկներու ամբողջութիւն մը միայն. հեռու պէտք է մնանք ձեռնական դարձած քարոզչական ու թուրիստական բնոյթ ունեցող մախաձեռնութիւններէ:

Մեր եկեղեցին պէտք ունի ներքին հզօրացման ու վերանորոգման այնպիսի ընթացքի մը՝ որ մեր եկեղեցին դուրս բերէ իր լճացեալ վիճակէն եւ տանի մեր ժողովուրդին, զայն վերածելով աւետարանական ճշմարտութիւններու, քարոյական արժէքներու, ազգային ասանդութիւններու, սրբութիւններու եւ արժէքներու կենսայորդ աղբիւրի մը:

ԱՐԱՄ Ա. Կաթողիկոս

(Հատուածներ)

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ

ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 1700-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հայոց աշխարհը դարձեալ համատարած ցնծութեան եւ եռուզեռի մէջ է՝ երրորդ հազարամեակը դիմաւորելու եւ Հայաստանի մէջ Բրիտանական տէրութեան կրօն հռչակումի 1700-ամեակի տօնակատարութեան նախապատրաստութեամբ:

Վերջացող դարուն վերջին վայրկեանին, մայրաքաղաքին Հանրապետութեան հրապարակին մէջ, «խորհրդանշական» մտք վառելու հանդիսաւոր արարողութեամբ եւ «Միանանք Երգով» օրհներգի՝ բոլոր ներկաներուն երգեցողութեամբ, սկիզբ առած է մեծ ՅՈՒՅԵԼԵԱՆԻ համաժողովրդական տօնակատարութիւնը՝ Վեհափառ Հայրապետին եւ ՀՀ Նախագահին մասնակցութեամբ: Աւելորդ է յիշատակել՝ թէ բոլոր գործող եկեղեցիներուն զանգակները՝ ղողանջած են միաժամանակ...:

Այս առիթով՝ արդէն տեղի ունեցած են շնորհանդէսներ. տեղի պիտի ունենան թատերականացուած երաժշտական ներկայացումներ՝ միջնադարեան ֆրանսական «միսթէո»-ներու նմանողութեամբ:

Միայն մասնակի զաղափար տալու մտադրութեամբ, համառօտակի կը ներկայացնենք ինտելեալ ժամանակագրութիւնը.

Մարտ-Ապրիլ

«Զրիր քո ծառը». Երեւան-Էջմիածին մայրուղիին երկարութեան՝ ծառերու տնկում, եւ համատարած ծառատունկ մարզերուն մէջ:

ԱՊՐԻԼ 24

«Գլուխ խոնարհենք անմեղ նահատակների շիրիմին».

Վեհափառ Հայրապետին եւ ՀՀ Նախագահին զխաւորութեամբ՝ ուխտագնացութիւն ՏԷՐ ԶՕՐ:

Մայիսի երկրորդ տասնօրեակ

«Սպորտային պարերու բաց առաջնութիւն». Մարզահամերգային համալիրին մէջ՝ իրենց արուեստը պիտի ներկայացնեն 16 երկիրներու պարային զոյգերը:

ՄԱՅԻՍ 26

«Իմ հայրենեաց հոգի Վարդան». Սարգստի մէջ տեղի պիտի ունենայ Աւարայրի ճակատամարտին 1550-ամեակին նուիրուած թատերականացուած հանդիսութիւն՝ մասնակցութեամբ բոլոր մարզերու հոգեւոր եւ

մշակութային պատուիրակութիւններուն:

ՅՈՒՆԻՍ-ՅՈՒԼԻՍ

«Համաքրիստոնէական մշակոյթ». Հոգեւոր երաժշտութեան միջազգային փառատօնը հնարաւորութիւն պիտի տայ բոլորին՝ հաղորդակից ըլլալու հալ հոգեւոր երգին: Իրենց մասնակցութեամբ յատուկ շունչ պիտի հաղորդեն «Հոփեր» սենեկային երգչախումբը, «Նարեկ» արական երգչախումբը, Հայաստանի Ֆիլհարմոնիք Նուագախումբը, Կարոյ Զալիկեանի երգչախումբը եւ Հայաստանի Ռադիոյի Պետական Երգչախումբը:

Յունիսի երկրորդ տասնօրեակ

«Մոլորակ մանկանց». Խոր Վիրապի մերձակայքը, «Նոյան տապան»-ի եւ «Նոյան վագ»-ի ճարտարապետական համալիրի բացման հանդիսաւոր արարողութիւն՝ ՀՀ Նախագահին, Վեհափառ Հայրապետին եւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու ներկայութեան. աշխարհի տարբեր երկիրներէ ժամանած երախաները՝ հողով եւ ջուրով պիտի խորհրդանշեն իրենց ժողովուրդներուն մասնակցութիւնը այդ արարողութեան:

Աշխարհի տարբեր ծայրերէն ժամանած երեխաներու հաւաքական երգչախումբը՝ հայկական հոգեւոր երգեր պիտի կատարէ Տիգրան Հեքեքեանի ղեկավարութեամբ:

Յուլիսի առաջին տասնօրեակ

«Հայոց լեռների մեղեդիներ». Դուդուկի փառատօն աշխարհահռչակ Զիւան Գասպարեանի, դուդուկահարներ՝ Արայիկ Բախտիկեանի, Գէորգ Դաքաղեանի մասնակցութեամբ:

Յուլիսի երկրորդ տասնօրեակ

«Սուրբ Մկրտութիւն». 1700 հոգիի մկրտութեան արարողութիւն Սեանայ լիճի մէջ, Վեհափառ Հայրապետին եւ ՀՀ Նախագահին մասնակցութեամբ. արարողութիւնը՝ իր շուքով եւ հանդիսաւորութեամբ, պիտի փորձէ վերակենդանացնել Արածանի գետին մէջ կատարուած հաւաքական մկրտութեան խորհուրդը եւ ոգին:

Յուլիսի երրորդ տասնօրեակ

«Ով Հայոց աշխարհ». Հանրապետութեան հրապարակին մէջ համերգ՝ հոգեւոր երաժշտական ստեղծագործութիւններու, Արա Գէորգեանի ժամանակակից մեկնաբանութեամբ՝ ձայնային եւ լուսային լուծումներով:

Յուլիսի երրորդ տասնօրեակ

Ռաւեննայի Պիեմմալն Հայաստանի մէջ. Ռաւեննայի Տանթէ Ալիկիերի Կեդրոնը՝ այս տարուան պիեմմալէի տօնակատարութիւնները նուիրած է Հայաստանի մէջ Քրիստոնէութեան պետական կրօնք հռչակումի 1700-ամեակին. նոյնը պիտի կրկնուի երեսնեան քեմաբարթակի վրայ, ուր ելոյթ պիտի ունենան աշխարհահռչակ Ռիգարտոյ Մուտին եւ Լա Սգալա Օփերային սեմֆոնիք նուագախումբը:

Օգոստոսի առաջին տասնօրեակ

«Մեր դռները բաց են». Հայաստանի մէջ հաստատմագրուած դեսպաններուն երկիրները պիտի ներկայացնեն իրենց մշակոյթը: Մշակութային այդ ներկայացումներուն պիտի մասնակցին նաեւ հայաստանեան խումբեր՝ որոնք պիտի ներկայացնեն տուեալ երկրի մշակոյթին իրենց մեկնաբանութիւնը:

Օգոստոս 18-26

Երկրորդ Համահայկական Խաղերու հանդիսատար արարողութիւնը Վ. Սարգսեանի անուան մարզադաշտին մէջ՝ սփիւռքահայ գաղթօճախներէն հայրենիք ժամանած մարզիկներու շքերթ-ներկայացումով:

Սեպտեմբեր 23

Նաւակատիք Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ:

Սեպտեմբեր 23

«Լուսոյ Ճանապարհ». Երեսնի մէջ, հոգեւոր ինքնատիպ ստեղծագործութեան ներկայացում՝ Մարտին Ահարոնեանի երաժշտութեան եւ համակարգչային կրաֆիքի համադրումով:

Սեպտեմբեր

«Հայոց Քրիստոնէական Մշակոյթը» Ցուցահանդէսը տեղի կ'ունենայ Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանին մէջ. կ'ընդգրկէ հետեւեալ բնագաւառները.

ա. Հայկական պատկերաքանդակը՝ Զ.-ԺԶ. դդ.:

բ. Հայկական ոսկեգործութիւնը:

գ. Հայկական գորգարուեստը:

դ. Հայ Եկեղեցւոյ արուեստը:

ե. Գիրք՝ հայկական լեռնաշխարհի մէջ:

Ցուցահանդէսին ցուցամոյշները կը ներկայացունին գունազարդ գաթալոկով:

Հոկտեմբերի առաջին տասնօրեակ

«Թարգմանչաց տօն». Հայաստանի եւ Եւրոպայի հանրածանօթ գրողներու, թարգմանիչներու եւ հրապարակախօսներու մասնակցութեամբ կը ներկայացուի Մեսրոպ Մաշտոցի եւ Գրիգոր Նարեկացիի գրական ժառանգութիւնը՝ Աշտարակի, Դսեղի եւ Գորիսի մէջ:

Գրական այս փառատօնը նուիրուած է նաեւ՝ հայերէն լեզուին եւ այբուբենին, որ զանազան հանդիսութիւններով պիտի կայանայ հանրապետութեան ամբողջ տարածքին:

1 Նոյեմբեր 2001-3 Մարտ 2002

«Եկեղեցական-գրական Ցուցահանդէս» Հոլանտայի Ութենխը քաղաքի Քաթերին Քոնվենթի թանգարանին մէջ. Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը կը մասնակցի 14 ցուցամոյշով:

«Տ.»

Հ.Բ.Ը.Մ. - ԳԱՀԻՐԷ

«ՍԱԹԵՆԻԿ Ժ. ԶԱԳԸՐ» ՀԻՄՆԱԳՐԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԻՔԱՒՈՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ

Արդէն հինգերորդ տարին ըլլալով, Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի «Սաթենիկ Ժ. Զագըր» Հիմնադրամը՝ Գահիրէի եւ Էյն Շամս համալսարաններու կարիքատու ուսանողներու ֆոնտին նուիրեց 50,000 եգիպտական ոսկի:

Ցատուկ պատուիրակութիւն մը, Ատենադպիր՝ Տիար Մարտիկ Պալաեանի գլխաւորութեամբ, խորհրդականներ՝ Տեարք Նորայր Տէօվլէթեանի եւ Կարէն Քէհեայեանի մասնակցութեամբ, 10

Դեկտեմբեր 2000-ին այցելեց եգիպտական համալսարաններու Բարձրագոյն Խորհուրդի եւ Կեդրոնական Ֆոնտի քարտուղար Տոքթ. Կալալ Ապտէլ Համիտ Ապտալլայի եւ լանձնեց «Ս.Ժ.Զ.» Հիմնադրամին փոխգիրք:

Անգամ մը եւս, մեծարգոյ Տոքթօրը զնախառնեց ՀԲԸՄ-ի ամենամեայ այս ազնի վերաբերումը եգիպտացի ուսանողներուն նկատմամբ:

ԼԱՏԻՆԱԳԷՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Մեռեալ լեզուներէն՝ թէ հին լուսարեւը եւ թէ լատիներէնը, այդ լեզուներով հետաքրքրուողներու գիտական շրջանակ մը կ'ապահովեն այսօր ալ:

Լատիներէնը կը պատկանի հնդեւրոպական լեզուներու ընտանիքի միջերկրականեան խումբին. ըլլալ վեհ լեզուին թէ ճոխ գրականութեան հրապոյրը՝ ընտրանի լատինագէտներու սեփականութիւնը կը թուի ըլլալ:

Ուրախալի է, որ Գահիրէի մէջ ալ, յունական եւ ռումանական ուսումնասիրութիւններու մոտիկութեամբ եզրափակուած ընկերակցութիւն մը գոյութիւն ունի:

Այդ ընկերակցութեան տարեկան վերջին համագումարը տեղի ունեցած է Գահիրէի Համալսարանին Ընդունելութեան Սրահին մէջ՝ 9 Դեկտեմբեր 2000-ին, եզրափակուած համալսարաններու մէջ դասական լեզուներ աւանդող փրոֆեսորներու եւ իտալական Մշակոյթի Հիմնարկէն անկախացուցիչներու մասնակցութեամբ:

Այս առիթով, մրցանակներու արժանացած են՝ լատիներէն լեզուի մասին կատարուած հետազոտութիւններ եւ լատիներէն թարգմանութիւններ:

Ուրախութեամբ կ'ուզենք զել՝ թէ այդ օր, պարգեւատրուած է նաեւ Մուսքիի Ֆրանչիսկեան Միաբանութեան Քրիստոնէական Արեւելագիտութեան Կեդրոնի վաստակաւոր Տնօրէնը՝ Հայր Վենսան Մուսքարիի, որ իր բազմաթիւ ուսումնասիրութիւններով ծանօթ է եւրոպական, ամերիկեան, արաբական եւ հայաստանեան գիտական շրջանակներու մէջ:

Վ. Վենսան Վ. Մուսքարիի - Ֆրանչիսկեան

Որպէս ֆրանչիսկեան միաբան, Մեծարգոյ Վարդապետը քաջ գիտակ է նաեւ լատիներէնի եւ այդ լեզուէն թարգմանութիւններ կատարած է արաբերէնի:

Կեդրոնին կողմէ անցեալ տարի հրատարակուած վերջին աշխատութիւնը 85 էջոց հատոր մըն է, հեթանոս աշխարհի մեծ քարոյախօս Սենեկայի՝ Լուքիլիոսի ուղղուած քարոյախօսական մամակներէ հատընտիր մը, կոտնախաբանով, լատիներէն բնագրով եւ հանդիպակաց արաբերէն թարգմանութեամբ, տողատակի ծանօթագրութիւններով եւ 25 էջոց լատիներէն-արաբերէն բառարանով:

Հեղինակը՝ Լուքիոս, որդին է Աննէուս Սենեկայի՝ անուանի հռետորին. ծնած է Սպանիոյ Գորտովա քաղաքը՝ Ք.ա. 4-ին եւ ողբերգական վախճան մը ունեցած է Հռոմի մէջ, Ք.ե. 65-ին: Եղած է պետական մարդ՝

նախ զանձապետ եւ յետոյ ծերակոտական: Իր անունով կը պահուին քարոյախօսական եւ իմաստասիրական ճառեր, մամակներ, ինչպէս նաեւ գիտական աշխատութիւն մը:

Սենեկայի գործերը՝ ստոյիկեան փիլիսոփայութեամբ յագեցած, առաւելաբար ներշնչած են Եկեղեցւոյ Հայրերէն ոմանց եւ ֆրանսացի քարոյախօս գրագէտ Միշել Մոնթենէին:

Միայն յիշատակելու համար, այստեղ յայտնենք՝ թէ Միսիթարեան մեծանուն վարդապետներէն, Հ. Մկրտիչ Աւգերեան, Սուրբ Ղազարոս Տպարանէն՝ 1849 թ., 678 էջերու մէջ ամփոփած է Ղուկիոս Աննէուս Սենեկայի «Ծառք Իմաստասիրական»-ը:

Տ.Գ.

Գիտութեան եւ միտքի աշխատատեղի մը համար հոգեկան կապոյտը է հրապարակով գնահատանքի արժանանալը:

«Տեղեկատու» Պաշտօնաթերթին խմբագրութիւնը, ինչպէս նաեւ Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի Վարչութիւնը կը խնդակցին այս բերկրալի առիթով:

ՇԱՀԷՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԸ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԵՒ ԳԱՀԻՐԷ

Երրորդ հազարամյակի մշակութային եղանակի բացումը կատարուեցաւ դասախօսութիւններու շարքով մը, ձեռնհասութեամբ կատարուած հայրենի արուեստաբաններէն՝ Ծառէն Խաչատրեանի, կրկնակի տնօրէնի հանգամանքով՝ Երեւանի Ազգային Պատկերասրահ եւ Մարտիրոս Սարեանի Տուն թանգարան, յատկապէս հրաիրումս բլլալով Գահիրէի ՀԱԸՄ-ի կողմէ:

Ամշուշտ, շեշտը պէտք է դնել, որ սովորութեան կարգով միայն՝ այս ձեռնարկն ալ տեղի ունեցաւ «Մասնակցութեամբ Բոլոր Եգիպտահայ Մշակութային Միութիւններուն»:

Արուեստաբանական դասախօսութիւններու այս շարքը սկսաւ Ծառաթ, 20 Յունուար 2001-ին, երեկոյեան ժ. 8.30-ին, Աղեքսանդրիոյ ՀԱԸՄ-ի Կեդրոնատեղիին մէջ՝ «19-20-րդ դարերու Հայ Նկարիչներ» համապարփակ հիւթով:

Յաջորդ օրը՝ նոյն հիւթը կրկնուեցաւ Հելիոպոլսոյ «Պըրլըտանեան» Հանդիսարանին մէջ, կազմակերպութեամբ հիւրընկալ Միութեան:

Երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 2որեքշաբթի, 24 Յունուար 2001-ին, ՀԳՄ «Թէքէեան» Սրահին մէջ. հիւթը՝ հայրենի բնութիւնը

երփնագրող, անգուական «Մարտիրոս Սարեան»-ն էր, անոր ծննդեան 120-ամեակին առիթով:

Վերջին դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 28 Յունուար 2001-ին, Յուսաբեր Մշակութային Ընկերակցութեան՝ Հելիոպոլսոյ «Լ. եւ Ս. Գարազաշեան» հանդիսարանին մէջ. հիւթը՝ աշխարհահռչակ ծովանկարիչ «Յովհաննէս Ալվազովսի»-ն էր, նոյն անունով անոր մահուան 100-ամեակին:

Հասարակական կեանքին մէջ սկիզբ առած միասնական եւ համագործակցական ոգին անշեղ-օրէն պահպանելու մտահոգութեամբ՝ բոլոր դասախօսութիւններն ալ տեղի ունեցան գիշերուան ժ. 9-ին: Հանրութեան շատ մատչելի ձեւով, սահիկներու ցուցադրութեամբ՝ մէկ ժամուան ընթացքին կարելի եղաւ սպառել ներկայացուող բոլոր հիւթերը:

Նման նախաձեռնութիւններով՝ Գահիրէի ՀԱԸՄ-ը կը ջանայ մասամբ դարմանել տասնամեակներ ի վեր եգիպտահայ հասարակական կեանքին մէջ յտաջ եկած «ոգու սով»-ը...:

«Տ.»

ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍ

«ՍԱՐԵԱՆԸ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԸ» ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՏՈՐՆԵՐՈՒՆ

Անհատի մը կատարած միտքի եւ հոգիի աշխատանքը՝ գոնէ հասարակութեան մէկ փոքր հատուածին ուշադրութեան յանձնելը՝ իրապէս գեղեցիկ երեւոյթ պէտք է նկատել. նմանօրինակ ձեռնարկները՝ սփիւռքի որոշ հատուածի մը մէջ՝ գինեձօն անուով ծանօթ է, իսկ վերջերս, հայրենիքի մէջ սկսած են գործածել շնորհանդէս բառը:

Մեր յարգելի ընթերցողներուն ձգելով ներկայացուող երկու բառերէն մէկուն ընտրութիւնը՝ իր տեղին պատշաճօրէն գործածելու համար, եգիպտահայ հասարակական կեանքին մէջ արձանագրուած առաջին շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 30 Յունուար 2001-ին, գիշերուան ժամը 9.30-ին, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան «Թէքէեան» Սրահին մէջ, ընտրանի հիւրերու ներկայութեան:

Նախաձեռնողը՝ Գահիրէի ՀԱԸՄ-ի վարչութիւնն էր, «Սարեանի Ծ. Չազըր» Հիմնադրամին հրատարակած «Սարեանը եւ Եգիպտոսը» գեղարուեստական հատորներուն՝ բնագիր, անգլերէն եւ արաբերէն թարգմանութեամբ, լոյս տեսնելուն առիթով, նկատի ունենալով՝ որ այդ հատորներուն խմբագիրը, արուեստաբան Ծառէն Խաչատրեան, հայ նկարիչներու մասին դասախօսութիւններու շարք մը տալու համար ալ՝ յատկապէս Եգիպտոս հրաիրումս էր Միութեան կողմէ:

Եթէ հետաքրքիր մէկը առիթ ունենայ թղթատելու

«Մաշտոց»-ը «յորում աւանդին սրբազան արարողութիւնը ազգիս, ըստ սահմանադրութեան Սուրբ Եկեղեցոյս Հայոց», այնտեղ պիտի հանդիպի «Նոր Գիրք Օրհնելոյ Կանոն»-ին. անշուշտ, ապկա կրօնական-ծիսական բովանդակութեամբ հատորներուն համար նախատեսուած է միայն: Այդ օր, հրաիրեալներուն ցոյց տրուածը՝ քիչ մը հեթանոսական բնոյթով էր, ընտիր գինիի հեղումով, հերթաբար հատորը ցօղելու հրաիրութեան՝ հատորներուն խմբագիր, արուեստաբան Ծ. Խաչատրեան, Գերշ. Զաւէն Արք. Չինչիմեան, Գերպ. Հ. Մխիթար Բարեւ Պօղոսեան, Ն.Գ. Դեսպան Սերկէյ Մանասարեան, ծիսակատար՝ Գահիրէի ՀԱԸՄ-ի Ատենապետ Տիար Պերճ Թէրզեանի կողմէ: Վերջին հեղումը կատարեց Տիար Ատենապետը:

Հրաիրեալները մասնակից եղան ճոխ ճաշկերոյթի մը՝ որուն օրհնութիւնը կատարեց Գերաշնորհ Սրբազան Հայրը. ապա, Միութեան Ատենապետ Տիար Պ. Թէրզեան ներկայացուց արուեստաբան հիւրը՝ իր կեանքի գլխաւոր գիծերով եւ անոր խմբագրութեամբ լոյս տեսնող այս վերջին գեղարուեստական հատորները, որոնք համագործակցական աշխատանքի արդիւնքն էին:

Արուեստաբան Ծ. Խաչատրեան՝ իր շնորհակալական խօսքով, իրապէս փափաղումս կը զգար՝ նախ ձեռք բերուած գեղեցիկ արդիւնքով, ապա՝ իր անձին հանդէպ հիւրընկալներուն ցոյց տուած գորգորտոս հոգացողութեամբ:

Բոլոր գերկաները՝ առաջնորդներ, համայնքային ղեկավարներ, միությանական գերկայացուցիչներ եւ պարբերական մամուլի խմբագիրներ, ինչպէս նաեւ արտասահմանէն հիւրեր՝ Գանատայէն, Միացեալ Նահանգներէն եւ Հայաստանէն, ինքնատիպ բնորոշութեան մը գերկայ եղած ըլլալու բերկրանքով մեկնեցան հիւրընկալ սրահէն:

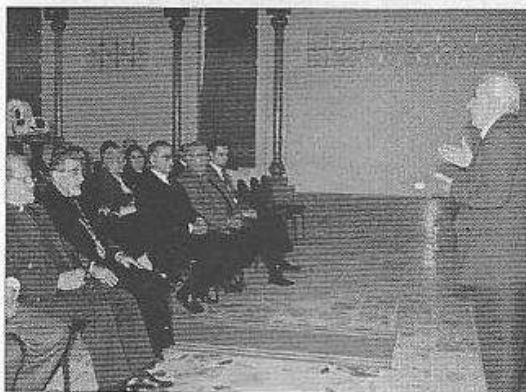
Ծառ հաճելի զուգադիպութեամբ միայն, շնորհաճղէսին գերկայ էին նաեւ՝ Երեսմէն, «Լոս Անճելըս 24 ԺԱՄ» հեռուստացոյցի թղթակից՝

Դոցեմտ Լամարա Դուկասեանը եւ ռեժիսոր Սամուէլ Յովհաննիսեանը, որոնց պատշաճ մկարահանումը՝ երեք վայրկեան, հեռասփռուեցաւ Փետրուարի 1-ի երեկոյեան, մեծ հաճոյք պատճառելով Երեսմի հեռուստատեսութեան հաղորդումներուն ամենօրեայ հետեւողներուն:

Ահա, զանգուածային լրատուութեան ամէնէն աշխոյժ կերպը՝ հայրենական տեղեկատուութեան աշակցութեամբ...:

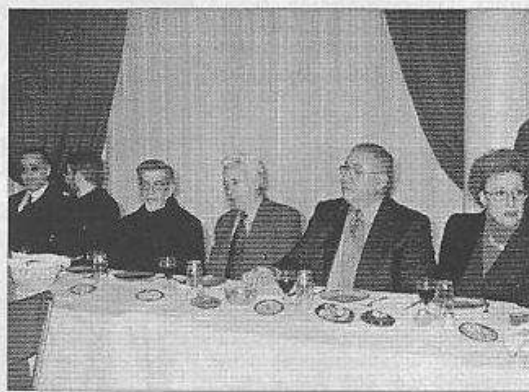
«Տ.»

ՊԱՏԿԵՐԱՓՈՒՆԶ ԱՐՈՒԵՍՏԱԲԱՆ Ծ. ԽԱԶԱՏՐԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ

«ՊԵՆԵՏԱՆԵԱՆ» ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՎ

Արուեստարան Ծ. Խաչատրեան կը ներկայացնէ 19-րդ եւ 20-րդ դդ. հայ վարպետ նկարիչները: Չախէն՝ Գերշ. Տ. Ներսէս Արք. Պուպայեան, Գերշ. Տ. Չախէն Արք. Չինչինեան, Ն.Գ. Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեան, Տիար Պերճ Թէրպեան, Տիար Յաղէյ Չերչոյեան:

Հ.Գ.Մ. «ԹԷՔԵԼԵՆ» ՍՐԱՎ

Շնորհանդէս «Սարեանը եւ Եգիպտոսը» հաստորներուն ՊԱՏՈՒՅՑ ՍԵՂԱՆ

Չախէն՝ Ն.Գ. Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեան, Գերպ. Հ. Մխիթար Պողոսեան, Գերշ. Տ. Չախէն Արք. Չինչինեան, Արուեստարան Շախէն Խաչատրեան, Տիար Պերճ Թէրպեան, Տիկին Սեդա Թէրպեան:

Շնորհանդէսի ծիսակատարում՝ ընտիր գինիի հեղումով. Չախէն՝ Ն.Գ. Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեան, Տ. Չախէն Արք. Չինչինեան, Արուեստարան Շախէն Խաչատրեան: Նկարահանող՝ ռեժիսոր Սամուէլ Յովհաննիսեան, Երեսմէն:

Երկնագոյն անկիւն

«Սարեանը եւ Եգիպտոսը» գեղարուեստական հաստորները եւ բացիկներու հաւաքածոյ:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ՀԱՄԱԾԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՀԵՏ

Յառաջիկա Օգոստոսին՝ 18-26 օրերու ընթացքին, Երևանի մէջ կայանալիք Համահայկական Երկրորդ խաղերուն կապակցութեամբ՝ Գահիրէ ժամանեց Համահայկական խաղերու Համաշխարհային Կոմիտէի Նախագահ, Տիար Աշոտ Մելիք-Շահնազարեան:

Մեծարգոյ հիւրը եւ անոր առաքելութեան նպատակը՝ Գահիրէի մէջ յոյս տեսնող հայ պարբերական մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտնելու համար, Եգիպտոսի մէջ ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեանի մասնաւոր հրաւերով, Ջամալէքի Դեսպանատան սալոններէն մէկուն մէջ՝ Երկուշաբթի, Յունուար 29-ին, կէսօրին, տեղի ունեցաւ հանգիստ հանդիպում զրոյց:

Հիւրընկալ Դեսպանը՝ ողջունելէ ետք այդ առիթով հրաւիրուած անձերը, համառօտակի ներկայացուց Լիազօր Դեսպան, Համահայկական խաղերու Համաշխարհային Կոմիտէի նախագահ՝ Տիար Աշոտ Մելիք-Շահնազարեանը, որպէս պետական գործունէայ անձնաւորութիւն եւ սպորտային այս մեծ նախաձեռնութեան յղացող կազմակերպիչ:

Իր կարգին, մեծարգոյ հիւրը խօսք առնելով, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց եգիպտահայ պարբերական մամուլի ներկայացուցիչներուն, իր ատենին, անոնք պատշաճօրէն արձագանգած էին՝ Երևան '99, Համահայկական Առաջին խաղերու բոլոր իրադարձութիւններուն: Այս առիթով՝ հանդիսաւոր իրադրութեան մէջ, յատուկ "ԴԻՊԼՈՄ"-ներ եւ յուշամետալներ յանձնեց իրաքանչիւրին:

Հայրենի ախորժալուր բառ ու բանով, Տիար Աշոտ Մելիք-Շահնազարեան ներկայացուց կատարուած եւ կատարուելիք ընդհանուր աշխատանքները: Համահայկական խաղերու Համաշխարհային Կոմիտէն հիմնուած է 1997 թ. Ապրիլի 30-ին. յիշատակելի թուական մը: Այդ օրէն ստեղծուած են բազմաթիւ իրադրութիւններ, վկայ՝ Երևան '99, Համահայկական Առաջին խաղերուն գտած համազգային խանդավառութիւնը:

Իսկապէս բարդ կառուցուածքով ձեռնարկի մը յաջողութեան համար, անհրաժեշտ են՝ պետական-հասարակական, ինչպէս նաեւ սփիւռքի մարզական միութիւններու եւ համայնքային սերտ գործակցութիւն, ինչ որ լիովին ապահովուած է, յայտնեց Տիար Մելիք-Շահնազարեան: Հինգ ցամաքամասերէլ անդամագրուած, Կոմիտէի քսանմէկ անդամները՝ խորապէս կը զիտակցին ասոր:

Ասկէ զատ, նախագահ Մելիք-Շահնազարեան մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց եգիպտահայ

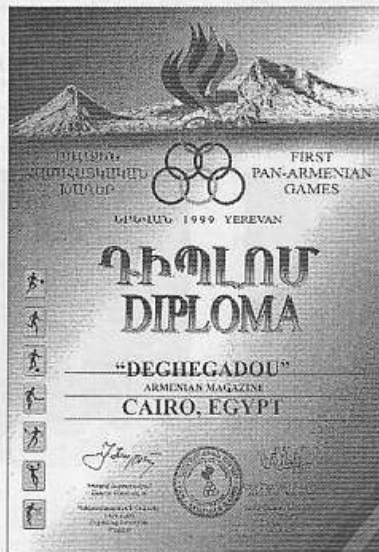
յութեան գործակցութեան ոգիին, ինչպէս նաեւ Կոմիտէի անդամներէն՝ Տիար Վարդ Ալեքսանեանի սպորտային նիւթերէն աջակցութեան համար: Ապա, ան յոյս յայտնեց որ նոյն գործակցութիւնը կը շարունակուի այս անգամ ալ:

Ն.Գ. Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեանի ջերմ խօսքերով վերջ գտաւ հանդիպումը: Մինչ այդ, արդէն ժամանակէ մը ի վեր խորհրդակցական հանդիպումներ տեղի կ'ունենային Գահիրէի մարզական միութիւններու եւ մարզական գործունէութիւն ունեցող մշակութային միութիւններու ներկայացուցիչներուն միջեւ, որպէսզի նախապատրաստուին Համահայկական Երկրորդ խաղերուն՝ Մարզական եւ Վարչական Յանձնախումբեր կազմելով:

Գահիրէի Վարչական Յանձնախումբին հրապարակած Հաղորդագրութենէն կը տեղեկանանք՝ թէ ընտրեալ մարզիկները Համահայկական Երկրորդ խաղերուն պիտի մասնակցին պատշէտ պոլի եւ փինկ փոնկի խմբերով:

Հաւանաբար, նման խմբերու ընտրութեամբ մասնակցի Աղէքսանդրիան ալ, սակայն այնտեղի հաղորդագրութիւնը չէ հրատարակուած տակաւին:

«Տ.»

Առաջին Համահայկական խաղեր
ԴԻՊԼՈՄ
«Տեղեկատու» Պաշտօնաթերթին

Կոմիտէի Նախագահը «Դիպլոմ»-ը կը յանձնէ
«Տեղեկատու»-ի Պատասխանատու Խմբագրին:
Աջին՝ Ն.Գ. Դոկտ. Սերկէյ Մանասարեան:

Հ.Բ.Ը.Մ.-ԳԱՀԻՐԷ

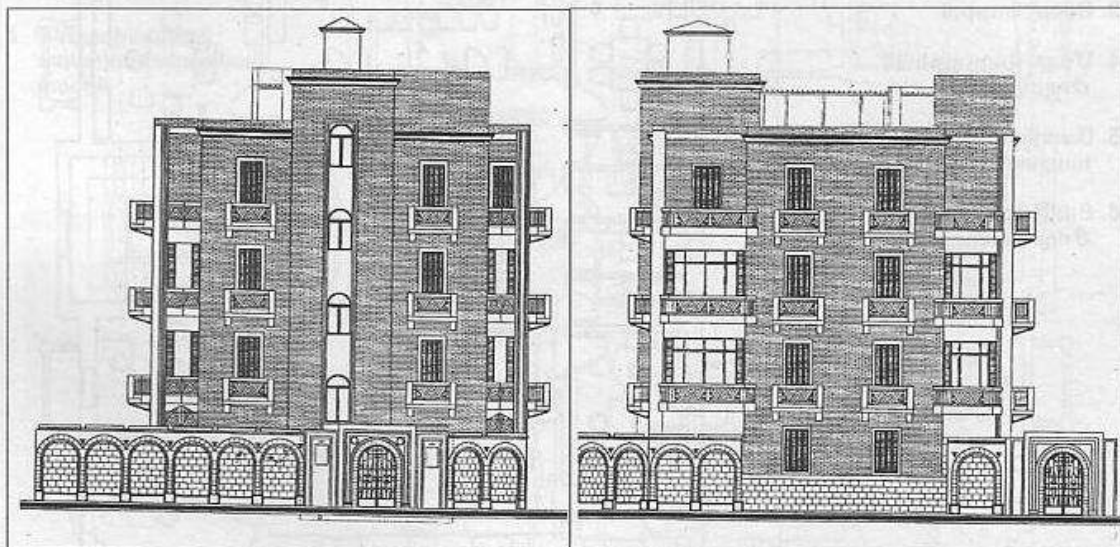
«ՍԱԹԵՆԻԿ Ժ. ՉԱԳՐԸ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԸ ՅԱՏԱԿԱԳԻԾԵՐՈՎ

Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի «Սաթենիկ Ժ. Չագրը» Մշակութային եւ Վարչական Կեդրոնի նախագծումի աշխատանքները՝ արդէն ընթացքի մէջ են ժամանակէ մը ի վեր. նուազուրդի եւ ապա գործադրութեան հանգրուանները՝ պիտի սկսին Հելիոպոլսոյ Թաղապետութեան արտօնութիւնը ստանալէ ետք:

Յատկապէս մեր Միութեան անդամներուն, ընդհանրապէս՝ այս ծրագրին գործադրութեամբ ջերմապէս հետաքրքրուող մեր բարեկամներուն համար, ինչպէս նաեւ՝ ի գիտութիւն, բացատրական յատակագիծերով կը ներկայացնենք ԿԵԴՐՈՆԻ նախագծումին ամփոփ պատկերը:

Իր հարիւրամեակի լրումին Նախապատրաստուող՝ մեր աշխարհատարած Միութեան 95-ամեակին առիթով, «Սաթենիկ Ժ. Չագրը» Մշակութային եւ Վարչական Կեդրոնին իրագործումը՝ Հելիոպոլսոյ հայութեան համար պիտի ըլլայ շքեղ պարգև մը, որ հաւանաբար շուտով դառնայ այնքան փայփայլած եւ երապուած հաւաքատեղի...:

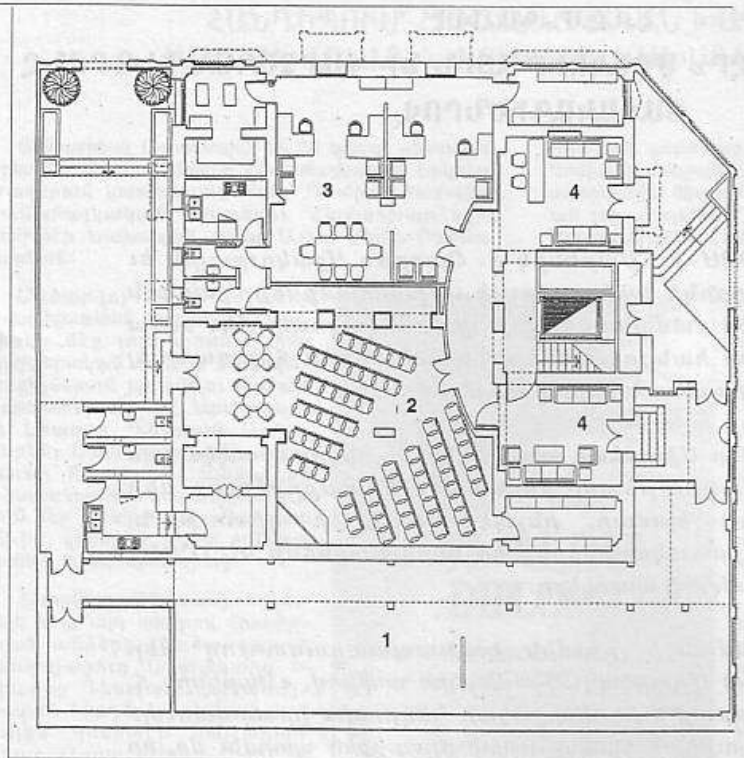
«Տ.»

«Կեդրոն»-ին ճակատը՝ Մուրատ փողոց:

«Կեդրոն»-ին կողմնակի դուռը՝ Տէսուք փողոց:

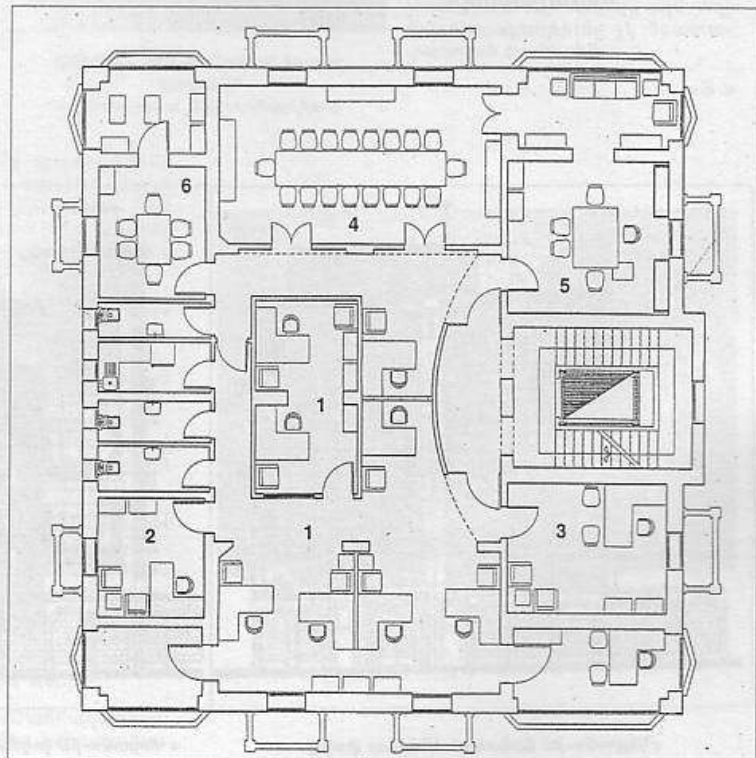

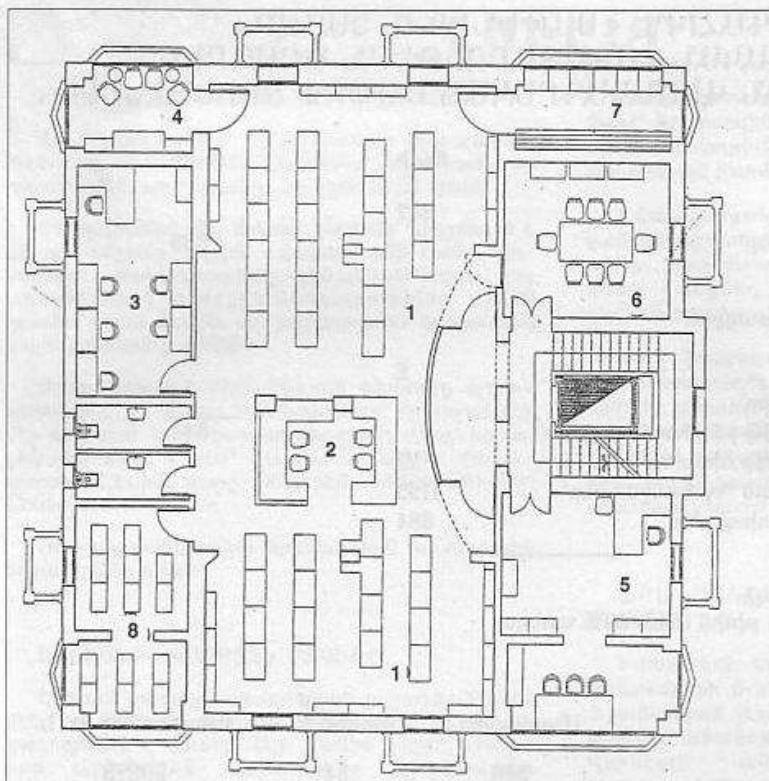
ԿԵՏՆԱՅԱՐԿ

1. Մնայուն ցուցարան
2. Բազմաբնոյթ սրահ
3. Ընկերային ծառայությունների գրասենյակներ
4. Ընդունարան

ԱՌԱՋԻՆ ՑԱՐԿ

1. Պաշտոններեան գրասենյակներ
2. Քարտուղարություն
3. Տնօրէնություն
4. Մայր Վարչութեան Ժողովարան
5. Ատենապետի պաշտոնասենյակ
6. Յանձնախումբերու Ժողովարան

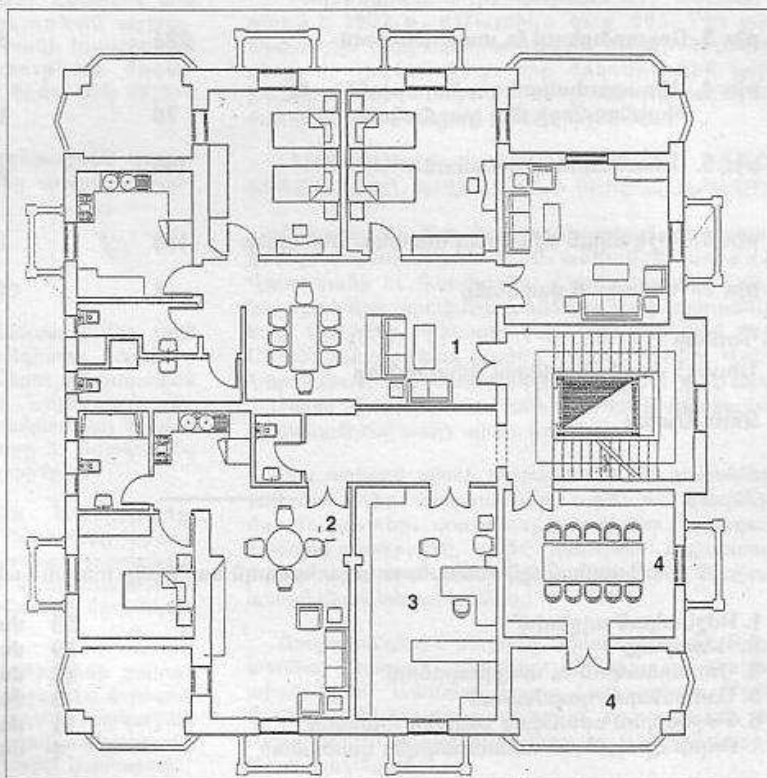

ԵՐԿՐՈՐԴԻ ՑԱՐԿ

1. Հալագիտական գրադարան
2. Մանրաժապատեցների բաժին
3. Համակարգիչներու և Հնթերցանութեան սրահ
4. Վիտեռլի սենեակ
5. «Տեղատու»-ի խմբագրութիւն և համակարգիչ
6. Հետազօտութեան բաժին
7. Պարբերական մամուլ
8. Գրապահեստի բաժին

ԵՐԿՐՈՐԴԻ ՑԱՐԿ

1. Բնակարան
2. Սթիւտիոյ բնակարան
3. Գրասենեակ
4. Գեղագիտական դաստիարակութեան բաժին

Հ.Բ.Ը.Մ.- ԳԱՀԻՐԷ «ՍԱԹԵՆԻԿ Ժ. ՉԱԳԸՐ»
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳՐԻՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՈՒՄԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓ ՏՈՒԵԱԼՆԵՐ

Տարեկիզբը.	հոգի	հոգի
Դիմորդներ՝	647	
Ընդունումներ՝		639
 Տարուան Ընթացքին՝		
Դիմորդներ՝	5	
Ընդունումներ՝		5
31 Դեկտ. 2000-ին, մասնակիցներ՝		<u>644</u>
Յանձնախումբի անդամներ՝	23	
Ներկայացրած Պահանջագրեր՝	1193	
Վճարում փոխգիրքեր՝	684	

Ծրագրին օգտուողներ՝ 445 հոգի
 (Մասնակցողներու ընդհանուր թիվին (643) 69% տոկոս)

Օգտուողներու դասաւորում

Բժշկական այցեզին	Մասնակից	Տոկոս %	Վճարումներ Ե.Ո.
թիւ 1. Բժշկական այցեզին	346	54	29273
թիւ 2. Դեղորայք	358	56	121349
թիւ 3. Ծողարձակում եւ տարրալուծում	224	36	27120
թիւ 4. Վիրաբուժական գործողութիւններ եւ հիւանդանոցի մէջ դարմանում	76	12	164047
թիւ 5. Ատամներու դարմանում	155	24	42239
թիւ 6. Բժշկական օժանդակ սարքեր-ակնոցներ	138	21	29425
թիւ 7. Բուժական մարզանք	4	21	<u>3720</u>
Գումար			417173
Նուազ: մասնակիցներու վճարումներ			<u>32200</u>
Զուտ Ծախս			384973

Դարմանումի ծախսերու առաւելագոյն սահմանը լրացուցած մասնակիցներ

1. Բժշկական այցեզին՝	56	մասնակից
2. Դեղորայք՝	39	մասնակից
3. Ծողարձակում եւ տարրալուծում՝	40	մասնակից
5. Ատամներու դարմանում՝	9	մասնակից
6. Բժշկական օժանդակ սարքեր - ակնոց՝	91	մասնակից
Բոլոր գլուխներու առաւելագոյնը գործածած՝	4	մասնակից

ԼՈՒՐԵՐ

«ՆՈՐ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿ» ՑՈՒԾԱԴՐԱՄԸ

ՀՀ Կեդրոնական Դրամատուրգի հրապարակ հանած է «ՆՈՐ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿ» յուշադրամը՝ որ ութանկյուն է, արծաթաձույլ, կը կշռե 28.28 կրամ:

Յուշադրամին մէկ երեսին կեդրոնը՝ դրոշմուած է ՀՀ զինանշանը, եզրին՝ «Հայաստանի Հանրապետութիւն» մակագրութիւնը, զինանշանէն վար, կայ անուանական արժէքին մակագրութիւնը՝ «2000 դրամ», որուն ներքեւ ալ՝ յուշադրամին հրապարակ գալու տարեթիւը «2000»:

Յուշադրամին միւս երեսին կեդրոնը պատկերուած է Ս. Գեորգ Ամենափրկիչը՝ որ շրջանակի մէջ առնուած է 35 զարդանախշերով: Վերը՝ եզրաշերտին մօտ, «ՆՈՐ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿ» մակագրութիւնը է, իսկ վարը՝ անգլերէն «Millennium Coin Collection»:

Յուշադրամին երկու երեսակներն ալ ուռուցիկ եզրաշերտեր ունին:

ԵՐԵՒԱՆԻ «ԿԱՊՈՅՏ» ՄԶԿԻԹԸ

Երեւան քաղաքի պատմական յուշարձաններէն մէկը կը նկատուի կիսաւեր «Կապուտ» մզկիթը՝ որ կառուցուած է Հիւսէյն Ալի խանին կողմէ, 1765թ., երբ Արեւելեան Հայաստանը կը գտնուէր պարսկական տիրապետութեան տակ:

Մաշտոցի պողոտային սկիզբը գտնուող այս կիսափուլ մզկիթին վերանորոգութեան աշխատանքները սկսած են 1996թ., Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան կառավարութեան հոգաւորութեամբ, որ արդէն միջեւ հիմա մէկ միլիոն ամերիկեան տոլար ծախսած է:

Հաւանաբար, այս տարուան ընթացքին՝ վերականգնումի բոլոր աշխատանքները աւարտին հասնին:

ՐԱՖՖԻԻ ԾԻՐԻՄԸ ԵՂՇՈՒԱՍ

Թիֆլիսի խոջիվանքի գերեզմանատան մէջ, 1888 թ. ի վեր, իր յաւիտենական հանգիստը գտած էր Ժ. Դարոյ եւ բոլոր ժամանակներու անգուգական վիպագիրը՝ Րաֆֆին: Անցնող յոյեմբերի ընթացքին, անձամբներու կողմէ տակնուվրայ եղած է յիշեալ պատմական գերեզմանոցը եւ յատկապէս եղծուած է մեծանուն վիպագիրին շիրինը:

Վրաստանի խորհրդարանի Նախագահը, խորհրդարանի անդամներ, ՀՀ Դեսպանը Վրաստանի մէջ եւ հայ համայնքի ղեկավարը շուտափոյթ այցելած են գերեզմանոց՝ տեղւոյն վրայ գնահատելու համար չարագործներուն պատճառած նիւթական վնասները:

Խորհրդարանի Նախագահը՝ Թիֆլիսի քաղաքապետին հրահանգած է, որ անմիջապէս նորոգուի վնասուած շիրինը, եւ բարեկարգուի հայկական գերեզմանոցը, ինչպէս նաեւ, Քաղաքապետարանի միջոցներով՝ ամբողջօրեայ հսկողութիւն կատարուի:

Հանրապետութեան նախագահ Էտուար Ծեվար-նացե՝ իր կարգին, ներքին գործերու նախարարին պարտականութիւն յանձնած է հետեւելու այս բարբարոսական հետաքննութեան:

«Հայ-վրացական բազմադարեան բարեկամական յարաբերութիւնները՝ բարձրօրէն կը զնախտենք. շատ մտահոգ ենք՝ մեր բարեկամութեան վնաս հասցնող որեւէ փորձի նկատմամբ...», շեշտած է նախագահը:

«Տ.» Վրացական իշխանութիւններուն կողմէ ցուցաբերուած ընդհանուր հետաքրքրութիւնը՝ գովելի է. միջոցաւ այստեղ՝ քանի մը տարի առաջ, Մարմինայի ազգային գերեզմանատան՝ յատկապէս մտաւորականներու թաղամասին մէջ տեղի ունեցած անսնօրինակ վանտալութիւնը, լուրջեամբ քողարկուեցաւ պատասխանատու մարմիններուն կողմէ...:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆՈՐ ՀԱՅ ԱՆԴԱՄԸ

Իմաստուն կարգադրութեամբ մը, անցնող Դեկտեմբերի 6-ին, Փարիզի մէջ տեղի ունեցած է Ֆրանսական Ակադեմիայի նոր հայ անդամի մը՝ աշխարհածաօթ սինեմայի բեմադրիչ, Հանրի վերմէտի անդամակցութեան փառաշուք հանդիսութիւնը:

Գահիրէցիներու յիշողութեան մէջ տակաւին թարմ է 1992 թ. «Մայրիկ» եւ «588, Րիւ տիւ Փարատի» ինքնակենսագրական բնոյթի ֆիլմերու ցուցադրութենէն ետք, երբ ժողովրդային լայն խաւերու ներկայացուցիչները, առիթը ունեցած հանդիպելու համակրելի Բեմադրիչին հետ:

“TREASURES FROM THE ARC” ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԱՍԸ

Հայաստանի մէջ Քրիստոնէութեան պետական կրօնը հռչակուելուն 1700-ամեակին առիթով՝ Վատիկանի եւ Գերմանիոյ Հալլէ քաղաքին մէջ կայացած հայ արուեստի զանգերու ցուցադրութենէն ետք, Լոնտոնի Բրիտանական Գրադարանին մէջ՝ Արեւելագիտութեան բաժնի վարիչ, Դոկտ. Վրէժ Ներսիսեանի կազմակերպութեամբ, 2001 թ. Մարտ 2-Մայիս 27 “Treasures From The Arc” նշանաբանով ցուցահանդէսը տեղի պիտի ունենայ:

Այս առիթով պիտի ցուցադրուին 161 ցուցաններ՝ 120 ձեռագիր մատենաներ, արծաթէ կազմեր, մասնատուփեր, փայտեայ խոյակներ, զարդաքանդակ դուռեր, ԺԷ. եւ ԺԸ. դարերուն՝ Հայաստան ճանապարհորդած անգլիացի ուղեւորներու նկարած պատմական տեսարանները:

Ցուցահանդէսին բացումը պիտի կատարէ Բրիտանիոյ Արտաքին գործերու նախարարը, ներկայ պիտի ըլլան՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը, Երուսաղէմի եւ Իսթանպուլի պատրիարքները եւ Գեներալպրիի Արքեպիսկոպոսը:

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ԾՆՈՒՆԴ

ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի անդամներն են Տեր եւ Տիկին Յակոբ եւ Ծերի Գարակեօզեաններ, Յունուար 15-ին բախտաւորուած են առաջին զաւակով մը՝ զոր անուանած են Ժիրայր:

«Տ.» Բախտաւորուած ծնողքին՝ շնորհաւորութիւններ, նորածին մանուկին՝ առողջ եւ երջանիկ կեանքի մաղթանքներ:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ծաբաթ, 30 Դեկտեմբեր 2000-ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ դարավերջի վերջին Ս. Պսակի արարողութիւնը՝ Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի անդամներն են Տեր եւ Տիկին Հրաչ եւ Վիվիան Սիմոնեաններու կրտսեր դստեր Օր. Սօսիի, Աղեքսանդրիոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ անդամներն են, Տեր եւ Տիկին Դանիէլ եւ Մայտա Շոճոնեաններու որդւոյն՝ Կարէնի հետ, խաչելոքայրութեամբ՝ փեսային զարմիկն, Տիար Կարպիս Շոճոնեանի:

«Տ.» Այս ուրախ առիթով՝ նորապսակ ամուլին կը մաղթենք անսակ երջանկութիւն:

ԾՔԱՆԾԱՆԻ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆ

Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի անդամներն են՝ առաջ սարկաւագ Նշան Վարդեան արժանացաւ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց Կաթողիկոս Պատրիարք Ներսէս-Պետրոս ԺԹ.-ի շնորհած Ս. Մեսրոպի Օքամշանին:

Կիրակի, 14 Յունուար 2001-ին, առաւօտեան Ս. Պատարագէն եղբ, Հելիոպոլսոյ Սրբոսի Թերեզա Սրահին մէջ, ձեռամբ Եգիպտոսի Պատրիարքական Կառավարիչ Հ. Մխիթար Քարեմ Պօղոսեանի՝ տեղի ունեցաւ Օքամշանի տուչութիւնը:

«Տեղեկատու» Պաշտօնաթերթի համագործութիւնը եւ ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի վարչութիւնը կը խնդակցի Հայրապետական բարձրագոյն գնահատանքին առիթով:

ՄԱՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

18 Նոյեմբեր 2000-ին Վիեննայի մէջ՝ Աւստրիա, մահացած է Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի եռակի վերերան անդամուհի Տիկին Ծաքէ Երզնկացեանի եղբայր՝ Էտուար Գըրրզեան:

Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի վարչական անդամներն են Տեր եւ Տիկին Օճանի եւ Արշալոյս Պրըքտանեաններուն մօրաքոյրը Վարդուհի Տատուր մահացած է 27.11.2000-ին, Վէն Նայս, Գալիֆորնիայի մէջ, ԱՄՆ:

22 Դեկտեմբեր, 2000-ին՝ Գահիրեի մէջ մահացաւ ՀԲԸՄ-ի բազմամեայ անդամներն են Վահագն Պ. Տեփոյեան:

ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի անդամներն են Դոկտ. Միքայէլ Երամեանի հայրը՝ Արթին Երամեան մահացաւ 13 Յունուար 2001-ին:

ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի անդամուհիներն են տիկիններ Լիզա եւ Արմին Բրէտեաններու մայրը եւ մեծ մայրը, ատամնաբոյժ Աստղիկ Փափագեան մահացաւ 16 Յունուար 2001-ին, արգասաւոր կեանք մը բոլորելէ ետք՝ որ տարածուեցաւ երեք դարերու վրայ...:

«Տ.» Այս տխուր առիթներով՝ հանգուցեալներու հարապատենքուն կը յայտնենք մեր խորապզած ցաւակցութիւնները:

Հ.Բ.Ը.Մ. ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

75-ԱՄԵԱԿԻ
ՅՈՐԵԼԻՆԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
5-8 Ապրիլ, 2001

Բարձր Հովանավորությամբ՝

Կիպրոսի Հանրապետության Նախագահ
Ն. Վ. ՊՐՆ. ԿԼԱՖԶՈՍ ՔԼԵՐԻՏԻՍԻ

Եւ

Նախագահությամբ՝

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Նախագահ

ՏԻԿ. ԼՈՒԻՉ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՍԻՄՈՆԻ

ԱՄՓՈՓ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հինգշաբթի, 5 Ապրիլ

Պաշտամունք, Բացման Հանդիսություն

Ուրբաթ, 6 Ապրիլ

Հանդիպում-Ձեկուցում, Պաշտօնական Հանդիսություն,

Քոթթէյլ-Ընդունելություն

Շաբաթ, 7 Ապրիլ

Մարզախաղեր, Հանդիպումներ, Պարանցիկ Երեկոյ

Կիրակի, 8 Ապրիլ

Պատարագ, Պտույտ եւ Խմբային ճաշ

Սիրալիր Հրաւեր Բոլորին

75-Ամեակի Յօրելինական Յանձնախումբ

«ՍԱՐԻԱՆԻ Ժ. ՉԱԳԸՐ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

